

ORDLISTA AVEL & GENETIK

ORDLISTAN ÄR SAMMANSTÄLLD AV HELENA ROSENBERG, ÅSA LINDHOLM, TOMAS BERGSTRÖM OCH ÅKE HEDHAMMAR

AFFEKTERAD – begreppet används om en hund som har en sjukdom. En kliniskt affekterad hund har utvecklat sjukdomstecken. Anledningen till sjukdomen kan vara ärftligt betingad. Ibland används begreppet "genetiskt affekterad" om individer som har "dubbla anlag" av en sjukdoms gen för en autosomal recessiv sjukdom. Dessa individer behöver nödvändigtvis inte ha utvecklat sjukdomen ännu men kan förväntas göra det senare i livet

ALLEL – variant av en gen

ALLELFREKVENNS – proportionen av en gens olika varianter (alleler) i en population. Till exempel kan det förekomma tre varianter av en gen i en population. En av allelerna kan vara väldigt vanlig och utgöra 90% av alla alleler medan de andra två utgör 5% vardera

AMINOSYROR – ingår som byggstenar i alla proteiner. Hos hundar (och de flesta andra organismer) finns 20 olika aminosyror

ANFADER – en tidig förfader/moder, ofta med stort inflytande på rasen/populationen

ANLAG – gen, det vill säga en beskrivning av ett visst protein

ANLAGSBÄRARE – en individ som bär en specifik genvariant, till exempel en sjukdoms gen. Om två anlagsbärare för en recessiv sjukdom parar sig kan avkomman få dubbla kopior av genen och utveckla sjukdomen

ARVBARHET – se Heritabilitet

AUTOSOMAL – hunden har totalt 78 kromosomer varav två är könskromosomer (X- och Y). De övriga 76 kromosomerna kallas för autosomer och är uppdelade i 38 par. Av en individs 76 autosomer kommer 38 från modern och 38 från fadern. Gener som finns på någon av de 38 kromosomparen nedärvs autosomalt och finns således inte på könskromosomerna X eller Y

AVEL – en av människan styrd selektion av husdjur i syfte att påverka utvecklingen av önskvärda egenskaper. Inom hundavel kan det t ex vara god jaktförmåga, goda bruks- och sällskapshundsegenskaper

AVELSBAS – de individer som finns att tillgå inom en population. För en hållbar avel fordras ett större antal individer som har tillräcklig genetisk variation

AVELSINDEX – se Avelsvärde

AVELSMÅL – ett för en hundras eller population definierat mål som medför att lämpliga och ändamålsenliga prioriteringar kan göras i avelsarbete

AVELSPANERING – en utifrån erforderligt underlag och därpå följande analys av individer och population utarbetad modell för det fortsatta avelsarbetet

AVELSPOLICY – SKKs Avelspolicy formulerar på ett övergripande sätt organisationens syn på avelsarbetet inom populationerna av rashundar. Policyen slår fast att avel och utveckling av rashundar ska vara målinriktad, långsiktig och hållbar

AVELSRÅD/AVELSFUNKTIONÄR – funktionär inom special- eller rasklubb med uppgift att bistå uppfödare och hundägare med information kring avel. Medan klubbarnas avelsråd tidigare främst rekommenderade hanhundar till tikägare som planerade en valpkull, är dagens avelsfunktionär i huvudsak en informationskälla med god kunskap om för rasen viktiga hälso- och bruksfrågor och har en god inblick i populationsgenetiska frågor

AVELSTRATEGI – se RAS

AVELSURVAL – de individer i en population som utifrån uppsatta kriterier väljs ut och blir föräldradjur till nästa generation

AVELSUTVÄRDERING – se Avkommebedömning

AVELSVÄRDE – en mått som används för att uppskatta värdet av en individs anlag för en viss egenskap. Avelsvärde beräknas utifrån avkommans och/eller föräldradjurens egenskaper. SKK kommer inom kort att kunna erbjuda en beräkning av det skattade avelsvärdet för höftledsdysplasi med index hos ett antal raser med tillräckligt stort antal och andel undersökta djur

AVKOMMEBEDÖMNING – att genom en värdering av avkommans egenskaper fastställa en hunds avelsvärde

BLUP – förkortning för "Best Linear Unbiased Prediction". BLUP används för att så objektivt som möjligt uppskatta avelsvärdet hos en individ genom en sammanvägd bedömning av släktingars egenskaper. Resultatet ger en indikation för vad man kan förvänta sig för egenskaper hos avkomman

CELL – den minsta levande biologiska enheten. Flercelliga organismer består av en samling celler som ofta har olika funktion. Exempel på olika celler är nervceller, vita och röda blodkroppar

COI – coefficient of inbreeding. Inavelsgrad

DEFEKTRANLAG – ett anlag som kodar för en defekt, vanligtvis en sjukdom

DNA-MOLEKYL – bärare av en individs ärftliga information, d v s alla gener. DNA står för deoxiribonukleinsyra. Komponenterna i DNA är sockerarten deoxiribos, fosfat och fyra olika s.k. kvävebaser (nukleotider): adenin (A), guanin (G), tymin (T) och cytosin (C). Strukturen brukar liknas vid en stege och de fyra bokstäverna i olika kombinationer utgör den genetiska koden.

DNA-TEST – molekylärgenetisk test. Genom att studera en specifik, identifierad gen kan man avgöra vilken variant (allel) av genen en individ bär. Metoden används bl a för att identifiera anlagsbärare (Carrier), icke anlagsbärare (Normal) och genetiskt affekterade (Genetically Affected) för vissa ärftliga sjukdomar med enkel recessiv nedärvning

DOMINANT – den egenskap en dominant gen kodar för kommer till uttryck såväl om den dominanta genen finns i enkel som dubbel uppsättning hos individen

EFFEKTIV POPULATIONSTORLEK – den effektiva populationsstorleken, som speglar den genetiska variationen, är vanligtvis avsevärt mindre än antalet individer i rasen. Den effektiva populationsstorleken (N_e) är en teoretisk modell som utifrån en populations genetiska variation uppskattar hur många individer populationen skulle bestå av förutsatt att den genetiska variationen vore jämt spridd och att individerna parade sig slumpmässigt

ENKEL RECESSIV NEDÄRVNING – beskriver en nedärvningsmodell där en enda recessiv gen bär anlaget för egenskapen. Hos den individ där denna gen finns i dubbel uppsättning, d v s har ärvts från båda föräldrarna, kommer egenskapen till uttryck. Om det handlar om en sjukdoms gen är hunden i dessa fall genetiskt affekterad och kan förväntas att på sikt också utveckla sjukdomen

EXON – de delar av en gen som kodar för ett protein. En gen består ofta av flera exoner och mellanliggande icke kodande introner

FENOTYP – en individs egenskap så som pälsfärg eller sjukdom. Fenotypen är resultatet av både arvet (genotypen) och miljön

FITNESS – reproduktiv framgång hos en individ. Individer som lyckas bättre än andra sägs ha högre fitness. Inom hundaveln kan fitness reduceras genom inavel vilket resulterar i inavelsdepression. Detta kan ta sig uttryck som försämrat immunförsvar, reducerad fertilitet och ett ökat antal defekter

"FLASKHALS" – en drastisk reduktion av en population som medför att den genetiska variationen minskar kraftigt genom att endast ett fåtal individer används i aveln. Den första flaskhalsen för våra hundar var när hunden domesticerades från varg. Under världskrigen då förutsättningarna för hunduppfödning var mycket begränsade genomgick många hundraser ytterligare flaskhalsar

FOUNDERS – sv. grundare. De hundar som utgör grunden för en population eller för en viss egenskap. Antalet founders är vanligtvis begränsat i våra rashundspopulationer. Tidigt avelsarbete fokuserade starkt på dessa ursprungshundar och hård inavel/linejavel bedrevs ofta på dem vilket innebar att de fick stort inflytande på den aktuella populationen

GAMET – köns cell hos växter och djur

GEN – arvsanlag. En gen utgör ett avgränsat avsnitt av DNA-molekylen. Det har uppskattats att arvsmassan hos ett däggdjur som hund och människa innehåller drygt 20 000 proteinkodande gener

GENE-MAPPING – kopplingsanalys. Studie av kopplingen mellan en genetisk markör och en fenotyp i en släkt för att identifiera t ex en sjukdoms gen

GENERATION – släktled

GENETIK – ärftlighetslära. Läran om generna, deras effekter och uttryck

GENETISK BELASTNING (genetic load) – ett mått på reduktion av avelsvärde som beror på gener med viss negativ effekt jämfört med vad som skulle vara fallet om alla gener var optimala för överlevnaden. Alla individer bär på en handfull allvarliga sjukdomsgener och flera hundra gener med svagt negativ effekt. Dessa påverkar dock vanligen inte individen själv eftersom de endast förekommer i enkel uppsättning (autosomt recessivt) men har betydelse för avelsarbetet

GENETISK DRIFT – medför att vissa gener slumpmässigt försvinner ur populationen medan andra genom slumpen får ökad spridning. Effekten är störst i små populationer

GENETISK MÅNGFALD – se Genetisk variation

GENETISK VARIATION – förekomst av genetiskt olika individer inom en population. Genetisk variation skapas genom nya mutationer och genflöden mellan populationer och minskar genom genetisk drift i små populationer och genom avel med få individer

GENFREKVENNS – se Allelfrekvens

GENOM – den totala mängden DNA i en cell eller en individ, i dagligt tal en arts hela arvsmassa. Hundens genom består av ca 2,5 miljarder nukleotider. Se DNA-molekyl

GENOTYP – Används för att beskriva vilka varianter (alleler) som en individ har av en enskild gen. Till exempel kan en individ vara homozygot och ha genotypen aa eller AA. En heterozygot individ har i det fallet genotypen Aa. D v s genotypen är individens genuppsättning

GENVARIANT – se Allel

GRUNDARE – se Founders

GRUNDREGLER, SKKs – regelsamling för samtliga organisationens medlemmar, d v s också de som enbart löst medlemskap i special- eller rasklubb. Reglerna berör allmänt god hundhållning, sportsligt uppträdande och vad medlemskapet innebär. Grundreglerna fördjupar sig i avelsetik och uppfödareetik och de ger en god vägledning i vad som fordras av en uppfödare inom organisationen

HANHUNDSBEGRÄNSNING – en metod för att förhindra överutnyttjande av enskilda avelsdjur. Bedrivs inom vissa raser som ett hälsoprogram och regleras i SKKs registreringsbestämmelser. Rekommendationer om maximalt antal kullar/avkommor efter en hanhund kan också finnas i den Rasspecifika Avelsstrategin, RAS

HEREDITÄRT FRI – en individ som man kan förutsetta saknar ett sjukdomsanlag eftersom tidigare släktled genom DNA-test har visat sig vara fria från anlaget (Normal)

HERITABILITET – arvarbarhet. Heritabiliteten anger hur stor del av den mätbara variationen (fenotypisk variation) hos en egenskap som beror på arvet (genetisk variation). Heritabilitet anges som ett värde mellan 0 och 1 (0-100%) och uppskattas för en population och inte för en individ

HETEROSISEFFEKT – motsatsen till inavelsdepression. Vid korsning mellan helt obesläktade populationer får man i första generationen påtagligt ökad vitalitet och fitness genom att ett stort antal genotyper blir heterozygota. Detta minskar risken för uttryck av de ärftliga sjukdomar som kräver att individen har

sjukdomsallelen på båda kromosomerna (autosomt recessiva sjukdomar)

HETEROZYGOT – gener nedärvs i två kopior, en från mor och en från far. Om en individ har ärvt olika varianter (alleler) från båda föräldrarna är den heterozygot för denna gen (lokus)

HOMOZYGOT – om en individ har ärvt samma variant (allel) från båda föräldrarna är den homozygot för denna gen (lokus)

HORMON – ämnen som bildas i körtlar eller vävnader och som förs ut i kroppen med blodet. Hormoner har olika funktioner. Exempel på hormoner är signalsubstanser som påverkar olika cellaktiviteter, t ex adrenalin, stresshormon som ökar hjärtats slagfrekvens och kontraktionskraft och oxytocin som påverkar digivningen m m

HUNDRAS – kan definieras som en population eller subpopulation av hundar som uppvisar vissa fenotypiska särdrag. SKK definierar en hundras som en enhet inom stamboken där aveln enbart bedrivs mellan kända och i registret upptagna hundar

HÅLLBAR UTVECKLING – ett avelsarbete som bedrivs under sådana former och med sådan planering att en hundras också ges förutsättningar till en framtida sund avel

HÄLSOPROGRAM – ett av SKK organiserat program för central registrering av undersökningresultat och för vissa raser till det kopplade krav på undersökning och särskild resultatstatus. De obligatoriska undersökningarna för aktuella raser ska vara utförda före parning på båda avelsdjuren. Hälsoprogram initieras av special- och rasklubbar. Klubbarna kan också genom sin rasspecifika avelsstrategi ha egna hälsoprogram med krav på specifika undersökningar och undersökningresultat dock utan central registrering

INAVEL – avel som bedrivs mellan närbesläktade individer. Inavel medför att avkomman får flera homozygota genpar för såväl önskade som oönskade egenskaper. Se även Inavelsdepression

INAVELSBERÄKNING – det är angeläget att inavelsökningen hålls på en låg nivå inom våra hundpopulationer för att dessa ska förbli livskraftiga. SKK rekommenderar inte parning mellan två individer där avkommans inavelsgrad överstiger 6,25% d v s kusinparning. För att undvika tät släktskapsavel kan uppfödare idag lätt beräkna en fiktiv kulls inavelsgrad genom en provparning i SKKs webbtjänst Avelsdata

INAVELSDPRESSION – inavel medför att avkomman får ett stort antal gener med samma allel (homozygoter). Negativa effekter av inavel (inavelsdepression) är minskad fitness som bland annat tar sig i uttryck i ökad risk för ärftliga sjukdomar och infektions-sjukdomar, kortare förväntad livslängd och minskad kullstorlek

INAVELSGRAD – en siffra som anger hur många procent av en individs genpar som är homozygota. Inavelsgraden varierar beroende på hur många generationer man tar hänsyn till. I SKK Avelsdata sker inavelsberäkningar på 5 generationer

INAVELSÖKNING – en förutsättning för en hållbar utveckling inom hundraserna är att inavelsökningen hålls på en rimlig nivå. Sedd över fem generationer bör inavelsökningen i en ras understiga 2,5% vilket ger en

stegring på 0,5% per generation

INTRON – icke-kodande områden mellan en protienkodande gens exoner. Se även Exon och Gen

KLONING – teknik för att skapa genetiskt identiska individer. Kloning kan också ske av enskilda gener

KROMOSOM – en DNA-molekyl som packats kring olika strukturella proteiner. I celldelningsögonblicket är hela genomet hos en hund uppdelat på 78 kromosomer som utgör 39 par. Hälften av innehållet i genomet har individen ärvt från sin mor, andra hälften från sin far

KVALITATIVA EGENSKAPER – egenskaper som ofta har en enkel arvsgång styrd av en eller ett fåtal gener. Antingen uppvisar individen egenskapen eller också inte. Exempel är många pälsfärger och ögonsjukdomen prcd-PRA

KVANTITATIVA EGENSKAPER – egenskaper som kan uttryckas eller mätas i kvantiteter i en kontinuerlig skala, t ex storlek och vikt. Kvantitativa egenskaper beror ofta på ett samspel mellan flera gener (se Polygen nedärvning) och miljöfaktorer (se Multifaktoriell nedärvning)

KÖNSBUNDEN ARVSGÅNG – en gen som har sin placering (sitt lokus) på en könskromosom kan nedärvas till avkomman via könsbunden arvs gången. Den hanliga kromosomen Y är liten och har endast plats för ett fåtal gener, medan den honliga kromosomen X rymmer fler. Hemofili A, en blödersjukdom, nedärvs genom X-kromosomen från modern till avkomman

LETALT ANLAG – dödligt anlag

LINJEAVEL – en form av inavel mellan inte alltför nära släktingar

LOKUS – en plats på en kromosom. Används ofta i dagligt tal som liktydigt med gen. Lokuset är genens "adress" på kromosomen

MARKÖRTEST – en test där sjukdomsgenen identifieras med hjälp av en kopplad markör. De flesta DNA-tester idag identifierar istället exakt den sjukdomsorsakande mutationen. DNA-testet för koppartoxikos hos bedlingtonterrier är ett exempel på markörtest som fortfarande används inom hundaveln

MATADORAVEL – överutnyttjande av ett enskilt avelsdjur, oftast en hanhund. Resultatet blir att denna individ får stort inflytande på populationen och att den potentiella avelsbasen kraftigt underutnyttjas. Genom matadoravel ökar risken att okända sjukdomsgener får stor spridning i populationen och den genetiska variationen minskar. SKK rekommenderar att det maximala antalet avkommor till ett avelsdjur inte överstiger 5% av den totala registreringssiffran under fem år

MEIOS – celldelning i köns cellerna vilket resulterar i ägg- och spermieceller som bara har hälften av artens kromosomantal. Det vill säga, köns cellen ska bara innehålla en kromosom 1, en kromosom 2 osv. Detta är nödvändigt eftersom en ny individ uppstår när en köns cell (i detta fall en ägg cell) och den nya cellens totala kromosomantal blir vid sammansmältningen återigen komplett och innehåller två kopior av varje kromosom. En från mor och en från far

MH-BESKRIVNING – Mentalbeskrivning Hund. Ett verktyg för att så objektivt som möjligt beskriva en hunds reaktioner vid olika former av retningar i syfte

att få en bild av dess mentala egenskaper. En genomgången MH-beskrivning är obligatorisk för avelsdjur inom Svenska Brukshundklubbens raser

MHC – Major Histocompatibility Complex. En grupp gener som har en mycket central roll i immunförsvaret. Många Mhc-gener kodar för proteiner som hjälper immunförsvaret att känna igen främmande organismer i kroppen så som bakterier och virus. Dessa gener har också en viktig roll för att vi ska känna igen kroppsegna proteiner så att immunförsvaret inte angriper dessa. Mhc är ett generellt namn och används för dessa gener i alla arter. Hos hund kallas Mhc för DLA, Dog Leukocyte Antigen, och hos människa för HLA, Human Leukocyte Antigen. Inom vården kallas HLA ofta för transplantationsantigen eftersom det är viktigt att se till att donator och mottagare av ett organ har samma alleler i flera HLA-loci. I annat fall är risken stor för avstötning av organet

MITOKONDRIE-DNA – DNA beläget utanför cellens kärna i de sk mitokondrierna. Spermier bidrar obetydligt med mitokondrier så nedärvning sker till största delen maternellt, det vill säga endast modern bidrar med mtDNA till sin avkomma (se Nedärvningsmodell)

MITOS – celldelning där resultatet är två identiska kopior av den ursprungliga cellen. Vanlig celldelning, t ex i huden

MOLEKYLÄRGENETISK TEST – se DNA-test

MORFOLOGI – läran om organens uppbyggnad. Morfologi avser inte bara de inre strukturerna utan också yttre karaktäristika hos en individ så som kroppsform

MULTIFAKTORIELL NEDÄRVNING – fenotyper som beror på flera samverkande gener samt yttre miljöfaktorer så som livsstil. Diabetes är ett exempel på en multifaktoriell sjukdom

MUTATION – en slumpmässig förändring av en gen. Resultatet av en mutation beror på var i arvsmassan mutationen sker. Om mutationen sker i en könscell förs avvikelsen vidare till nästa generation. De flesta mutationer är till nackdel för individen men de fåtal som är gynnsamma möjliggör en biologisk utveckling och bidrar till den genetiska variationen

NATURLIGT URVAL – kallas även naturlig selektion. En evolutionär process där ärftliga egenskaper som ger en individ större chans till överlevnad och reproduktion blir vanligare i kommande generationer. Med en föränderlig miljö förändras även selektionen och vilka gener som är fördelaktiga. Naturligt urval avser vanligen den situation som råder för arter i vilt tillstånd. Naturlig selektion skiljer sig från artificiell selektion (husdjursavel) eftersom det i den senare är människan som avgör vilka individer som tillåts reproducera sig samt genom att de egenskaper som eftersträvas sällan är de samma som skulle eftersträvas i det vilda

NEDÄRVNINGSMODELL – förenklad beskrivning av hur arvsanlag överförs från föräldradjur till avkomman. Vi talar vanligen om fyra nedärvningsmodeller: Enkel recessiv arvsgång, enkel dominant arvsgång, polygen arvsgång och könsbunden arvsgång. Egenskaper kan också nedärvas via mitokondrierna

NORMALFÖRDELNINGSKURVA – en bild av ett antal mätvärden för en kvantitativ egenskap hos en population. En normalfördelningskurva kan illustrera den förväntade fördelningen för många kvantitativa

egenskaper

POLYGEN NEDÄRVNING – egenskaper som styrs av flera gener i samverkan. Det sammanlagda resultatet ger en viss nivå av egenskapen som till exempel höftledernas utformning

POPULATION – en grupp hundar mellan vilka avel bedrivs. För våra rashundar är det endast individer som ingår i en av Svenska Kennelklubben godkänd stambok som är tillgängliga för avel

PROTEIN – äggviteämnen uppbyggda av aminosyror. Proteinmolekyler har flera viktiga funktioner i kroppen och utför olika aktiviteter i levande varelser. Gener kodar för produktionen av olika proteiner

RAS – Rasspecifik avelsstrategi. En plan för aveln för var och en av de hundraser som registreras i SKK. Syftet är att ge uppfödarna inom rasen ett gemensamt verktyg för att kunna bedriva ett avelsarbete hållbart också på lång sikt

RASBILDNING – enligt SKKs Avelspolicy innefattar rasbildning uppbyggnaden av nya raser och populationer av raser som redan förekommer i andra länder. Rasbildning kan också innefatta återuppbyggnad av raser som på grund av liten numerär och hög släktskapsgrad är i behov av detta

RASVÅRD – kan enligt SKKs Avelspolicy innefatta genetiska hälsoprogram avseende såväl fysisk som mental hälsa samt övergripande hälso- och avelsprogram på populationsnivå. Kombinationer av dessa åtgärder kan förekomma i enskilda hundraser

RECESSIV – vikande. Inom genetiken ett arvsanlag som inte är dominant. För att en recessiv genvariant ska komma till uttryck (ge en fenotypisk effekt) krävs att en individ bär på samma allel (genvariant) på båda kromosomerna, en från far och en från mor

REGISTRERINGSBESTÄMMELSER, SKKS – SKKs regelverk för registrering av hundar. Bestämmelserna gäller både allmänna och rasspecifika direktiv

RNA – ribonukleinsyra. RNA-molekylerna är informationsbärare från cellkärnan ut till ribosomerna. Kallas även budbärar-RNA tack vare sin funktion

SELEKTION – urval. Inom hundavel innebär selektion för eller mot specifika egenskaper att man bedriver avel på individer som i högre eller lägre grad än genomsnittet uppvisar just dessa egenskaper. Egenskaper för vilka ingen selektion bedrivs nedärvs slumpmässigt. För att kunna bedriva selektion fordras genetisk variation

SEMILETALT ANLAG – ett anlag som i dubbel uppsättning är dödligt, letalt. Ett exempel är genen för nakenhet hos vissa hårlösa hundraser. De foster som ärver nakenheten från båda föräldradjuret resorberas i tidigt stadium av dräktigheten

SKRÄP-DNA – de delar av arvsmassan som saknar känd funktion kallas ibland skräp-DNA. Det kan gälla stora områden mellan gener eller icke kodande regioner i gener (introner). Forskningen har dock visat att delar av arvsmassan som tidigare troddes sakna funktion, trots allt är funktionellt viktiga. Termen skräp-DNA ska därför användas med viss försiktighet

SLÄKTSKAPSAVEL – avel mellan besläktade individer. Ofta benämnt inavel eller linjeavel

SLÄKTSKAPSGRAD – den procentuella andel av

arvsmassan som delas av två individer genom deras släktskap. Släktskapsgraden mellan avkomma och föräldrar är 50%

SRD-LISTA – Särskilda rasspecifika domaranvisningar. En lista som tar upp ett antal raser för vilka utställningsdomare bör vara uppmärksamma på sundhetsavvikelser. Syftet är att verka för en sundare exteriör hos de hundraser där exteriöra särdrag lett till osunda överdrifter till men för hundarnas välbefinnande

STAMBOK – registerföring av hundar. SKK för fyra register. Dels det sk S-registret där majoriteten av alla rashundar som föds i Sverige registreras, dels det sk Annexregistret där hundraser som enbart är nationellt godkända av en kennelklubb som SKK godkänner registreras och dels det sk X-registret där valpar som föds i rasvårdade korsningsprojekt registreras

STÄNGD STAMBOK – ett register där endast avkomma till redan stambokförda hundar tillåts ingå

SUBPOPULATION – population inom populationen. Inom raser där det skett en uppdelning i hundarnas användningsområde, t ex i en jakt- och i en sällskaps/utställningsvariant, är det vanligt att avel för de olika hundtyperna bedrivs oavhängigt varandra och utan att hundar från de olika grupperna kombineras. De uppstår då flera underpopulationer utan avelsutbyte sinsemellan

UPPFÖDARE – enligt SKK är varje person som föder upp en valpkull att definieras som uppfödare

UTAVEL – avel mellan obesläktade individer

ÄRFTLIG SJUKDOM – sjukdomar som har en genetisk eller delvis genetisk bakgrund

ÖPPEN STAMBOK – ett register där ett visst inflöde av tidigare stambokförda individer tillåts. Vanligtvis krävs en sk mönstring vid vilken hunden måste bedömas vara rastypisk för att den ska kunna upptas i stamboken